

Die Kerkbode, 7 June 1972
pp. 722-723

R.B. MURRAY: Erfstukke van die Familie Murray

Rev. R.B. Murray of Pretoria

Father died in 1948

nephew Dr. Leon Murray, only son of Rev. A.C. Murray

A.C. Murray was oldest son of Rev. Charles Murray, both were teachers at Graaff Reinet

Charles Murray

Andrew C. Murray father of R.B.

Leon Murray R.B. Murray

The Rhinoceros Horn

This I inherited from my father just before his death in 1948, at which time he told me this story.

The Parsonage garden of Graaff Reinet was very extensive. His uncle James, who never married, was responsible for the gardens. Grandfather Charles was very interested in agriculture. The gardens extended all the way to the Sundays River.

The rhinoceros started to pass through the river at night and destroy the crops, until it was decided to put a stop to this. Uncle James was the one to shoot it. The people received the meat, while grandfather got the horn. This rhinoceros horn from that day onwards (about 1880) stood by the front door to prevent the door from slamming shut. Grandfather Charles usually dressed in his 'manel en keil' when visiting people in the village. On his return, he used to hang his keil on the horn, until one day the horn made a hole in it.

My father inherited the horn when his father died, and it was still used to keep the front door from closing. As a child I often tried to ride horse on it. After my father's death I inherited it and it was still used for the same purpose, until the age made it to be soft at the base. It is now part of our Murray collection in our lounge.

Dit mag vir familielede en belangstellendes interessant wees om van die volgende erfstukke te verneem met kort mededelings oor elkeen soos dit aan my oorgedra is toe ek dit geërf het.

Die Ou Horlosie

Die oorspronklike ou „Grandfather clock“ wat 80 jaar lank in die pastorie van Graaff-Reinet die minute van elke dag afgetik het, het in my besit gekom met die afsterwe van my neef dr. Leon Murray, enigste seun van ds. A. C. Murray en oudste seun weer van ds. Charles Murray, wat sy vader as leraar van Graaff-Reinet opgevolg het. Waar vader en seun 82 jaar lank agtereenvolgens leraars van Graaff-Reinet was, het talte kinders en kleinkinders onder die getik-tak van hierdie ou horlosie grootgeword. Dit was die trou-

Ds. R. B. Murray van Pretoria, in wie se besit die erfstukke is waarvan hy hier vertel.

Erfstukke van die Familie Murray

geskenk van mev. Murray se ouers aan hul dogter en skoonseun met hul huwelik in 1825. Sedertdien loop dit nog altyd. Wanneer ek in my sitkamer is en die horlosie rustig die tyd hoor afglik, dan het ek al dikwels vir myself die vraag gevra: „As jy maar kon praat, wat sal jy ons alles kan vertel uit die lewe van die pastoriegesinne van daardie tyd?“

Die Skildery van Ds. Andrew Murray

Langs die horlosie hang 'n waardevolle olieverfskildery van die eerste Andrew Murray. Ongeïllukkig kon die datum en skilder tot dusver nog nie vasgestel word nie; Miskien kan van die familielede ons hierin behulpsaam wees.

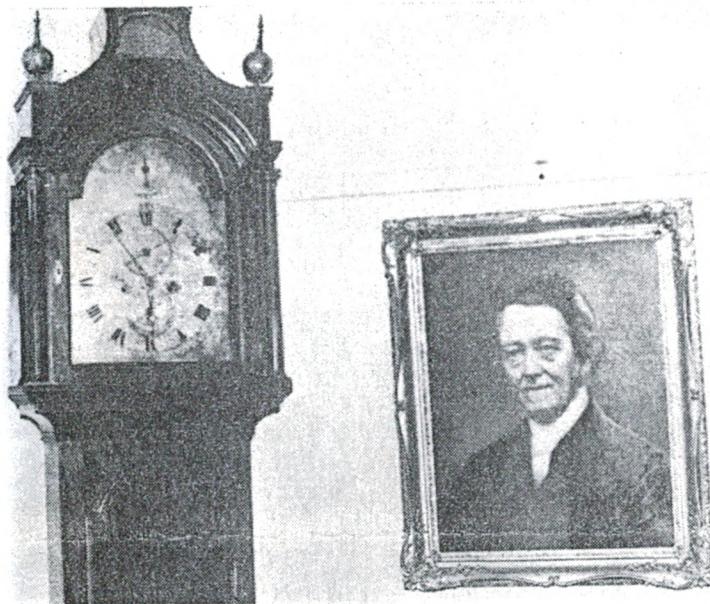
Die Renosterhoring

Dit het ek van my vader geërf net voor sy heengaan in 1948. Hy het aan my die volgende mededeling gedoen.

Die pastorietauin van Graaff-Reinet was baie groot en sy oom James, wat ongetroud gebly het, was baie jare lank verantwoordelik daarvoor dat die tuin die bes moontlike opbrengste lever. Oupa Charles was 'n besondere liefhebber van tuinbou en het o.m. kafferkorings uit die buiteland ingevoer, dit daar gesaai en die saad aan die boere gegee vir verspreiding. Menigeen wat aan die pastorie tuis was, het daar vir die eerste keer kafferkoringspap geëet en gedink dit is 'n soort sjokolade. Die pastorietauin was baie groot en het tot aan die Sondagsrivier gestrek. Dit was 'n lushof van vrugtebome, groentesoorte, meer as 30 soorte druwe wat hysself van die buiteland ingevoer het, asook lusern en groenvoer vir koeie. Eenkeer is 'n put in die middel van die lusernland gegrawe en lusernwortels is tot op 60 voet diep gevind.

Maar om tot die renosterhoring terug te keer; hierdie dier het snags deur die rivier begin kom en die tuinery verwoes, totdat besluit is om 'n einde daaraan te maak. Oom James het hom gaan voorlê en doodgeskiet. Die volk het die vleis gekry en oupa die horing. Hierdie horing het sedert daardie dag (ongeveer 1880) by die voordeur gestaan om te keer dat die deur toeklap as die wind opkom. Oupa Charles was gereeld in sy manel en keil gekleed wanneer hy met besoek in die dorp gegaan het. As hy terugkom, het hy die keil aan die renosterhoring opgehang totdat op 'n goeie dag die horing se punt 'n gat deur die keil gesteek het.

Ná sy vader se dood het my vader die horing gekry en het dit oral die pastorie se voordeur oopgehou; as kind het ek dikwels daarop probeer perdry. Ná sy dood het ek dit geërf en dit het elke pastorie se voordeur oopgehou totdat dit onlangs van ouderdom aan sy voetstuk begin brok raak het. Gevolglik beklee dit nou 'n ereplek langs die horlosie in die „Murrayhoekie“ van ons sitkamer.

Oupa se Herderstaf

Langs die horlosie staan die herderstaf wat my eie oupa Charles gedurende 'n toer deur Switserland gebruik het om in die sneeu mee te loop. Hy het dit in Skotland van 'n skaapboer gekoop; dit is daar gebruik om lammertjies aan die nek mee te vang. My vader vertel dat toe oupa begin oud en swak word het, hy met daardie herderstaf in Graaff-Reinet se strate gestap het in plaas van met 'n kerie, en dit was 'n indrukwekkende gesig om te aanskou: die eerbiedwaardige grys gestalte, effens vooroor, met keil en manel en die herderstaf in die hand om die swakkerwordende bene te help. Iets wat hy tot sy dood onthou het.

Die Ou Familieportret

Die groot ou familieportret wat tans in Reinethuis hang en jare gelede deur my aan hulle geskenk is, het ek ook van my vader geërf, en hy van sy vader. Mý vader het baie van hierdie dinge geërf omdat hy sy vader se naam gehad het en in die bediening was, en ek weer omdat ek óók in die bediening gegaan het.

Die Ou Stinkhoutboekrak

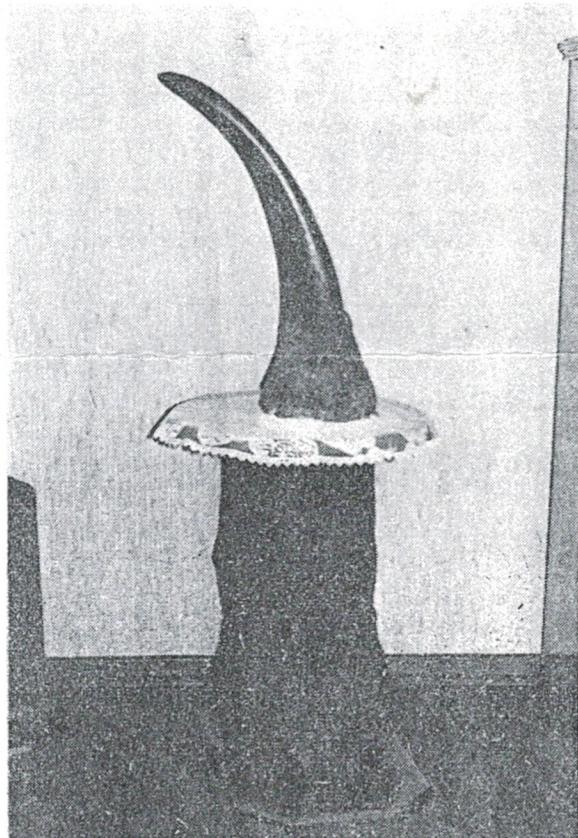
Dit was die losboekrak wat my eie oupa vir hom laat maak het en wat ek via my vader geërf het. Al drie geslagte het dit in hul studeerkamers gebruik as boekrak, met die klein laaitjies. Wat daarby gaan, is 'n ronde liniaal gedraai uit 'n stuk hout van die groot „beefwood"-boom wat langs die pastorie gestaan het en later afgekap is omdat dit gevaelik geword het so naby die huis.

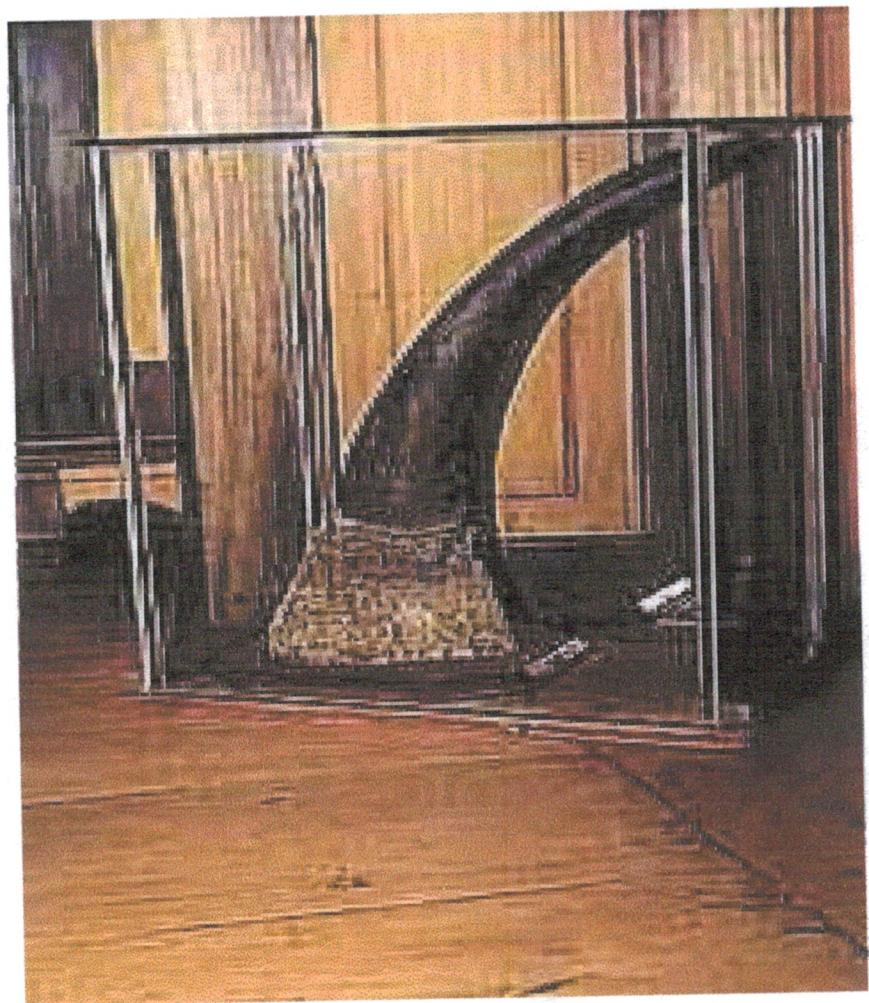
Waar ekself 'n versamelaar van oudhede is, beteken hierdie dinge vir my oneindig baie en voer dit die gedagtes, veral waar jy self begin oud word, vér terug in die verlede.

En dan dank jy God vir 'n Godvresende voor geslag, met die bede om hierdie geestelike ken merke van Godsvrug te mag deurdra na jou eie kinders en kleinkinders. ★

Die oorspronklike „Grandfather clock" wat tagtig jaar lank in die pastorie op Graaff-Reinet die sekondes afgetik het langs aan 'n olieverfskildery van die eerste Andrew Murray.

Die horing van 'n renoster wat deur James Murray geskiet is omdat hy knaend in die groot pastorietauin op Graaff-Reinet verwoesting gesaai het.

**GRAAFF REINET HOUSE
SOUTH AFRICA**

INTERNET 03/2002

Reiniet House was used as the parsonage of the Dutch Reformed Church in Graaff-Reinet from 1812 till 1904. The garden was huge and James, one of Rev Andrew Murray's sons, was responsible for the upkeep of the garden which stretched all the way to the Sundays River. Here he cultivated fruit trees, vegetables, thirty different varieties of grapes (which he imported himself), as well as lucerne and fresh fodder for the cows.

A large rhinoceros began to cross the river at night and was destroying the garden, so James ambushed and shot the rhino. Charles, another son of Rev. Andrew Murray kept the horn. The Rhino was shot in 1880 and from that day on the horn was used as a doorstop at the front door of the parsonage. Charles was regularly attired in his dress-coat and top-hat when he went visiting in town and the district. On his return he would hang his hat on the Rhino horn. One day, always in a hurry, he pushed the hat down too hard on the horn and this made a hole through it!

After Rev. Andrew Murray's death, the horn was passed down in the family. In 1972 it was donated to the Museum for safe keeping.

June 2008

Reinet House
Graaff Reinet

MUSEUM FEATURE

HOME PAGE

Where are we?

Places of Interest

Adventure Tours

Where to stay

Eating out

Step back in time

Photo Gallery

Fossil Feature

Game Viewing

Bird Watching

Plant wonders

Sport /
Recreation

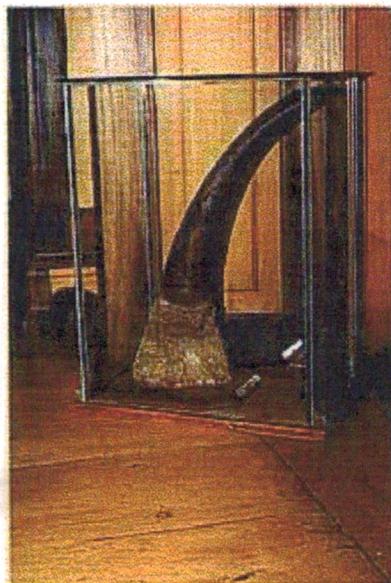
Shops / Services

Property Agents

Agriculture

Hunting

Travellers Info

Graaff-Reinet
Publicity
Association

RHINO HORN DOOR STOP

Reinet House was used as the parsonage of the Dutch Reformed Church in Graaff-Reinet from 1812 till 1904. The garden was huge and James, one of Rev Andrew Murray's sons, was responsible for the upkeep of the garden which stretched all the way to the Sundays River. Here he cultivated fruit trees, vegetables, thirty different varieties of grapes (which he imported himself), as well as lucerne and fresh fodder for the cows.

The Rhino Horn can be seen just inside the entrance of Reinet House today.

BACK TO
PLACES
OF INTEREST
INDEX

A large rhinoceros began to cross the river at night and was destroying the garden, so James ambushed and shot the rhino. Charles, another son of Rev. Andrew Murray kept the horn. The Rhino was shot in 1880 and from that day on the horn was used as a doorstop at the front door of the parsonage. Charles was regularly attired in his dress-coat and top-hat when he went visiting in town and the district. On his return he would hang his hat on the Rhino horn. One day, always in a hurry, he pushed the hat down too hard on the horn and this made a hole through it!

After Rev. Andrew Murray's
death, the horn was passed
down in the family. In 1972
it was donated to the
Museum for safe keeping.